

Отримано: 10 вересня 2021 року

Прорецензовано: 15 вересня 2021 року

Прийнято до друку: 20 вересня 2021 року

e-mail: olgazeluzhna@gmail.com

vladislava94rls@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2021-11(79)-68-71

Залужна О. О., Соколова В. М. Структурно-семантичні особливості вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі (на матеріалі роману Е. Гілберт «Їсти, молитися, кохати»). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 68–71.

УДК: 811.111'367.625'371'42:159.942

Залужна Ольга Олександрівна,
кандидатка філологічних наук, завідувачка кафедри англійської філології,
Соколова Владислава Миколаївна,
викладачка,
Донецький національний університет імені Василя Стуса

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Е. ГІЛБЕРТ «ЇСТИ, МОЛИТИСЯ, КОХАТИ»)

Наукова розвідка присвячена вивченню засобів вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі (на матеріалі роману Е. Гілберт «Їсти, молитися, кохати»). У статті досліджуються структурні та семантичні особливості вербальних засобів вираження емоційних станів на матеріалі 163 дієслівних конструкцій, отриманих методом суцільної вибірки. Вербалізація емоційного стану суб'єкта відбувається за допомогою синтетичної (вказівка на відповідний емоційний стан інкорпорована до семантики титомого дієслова) або аналітичної (емоційний стан виражається прикметником або / та іменником із відповідною семою / семами, якому передує дієслово-зв'язка) дієслівної конструкції.

Емоційні стани вміщують засоби вербалізації позитивних, негативних та нейтральних станів. Емотивна лексика на позначення позитивних емоцій налічує 8 емоційних станів: кохання, веселість, щастя, задоволення, захват, душевне хвилювання, спокій, натхнення, де значно переважають одиниці з семантичним компонентом «кохання», а конструкції на позначення душевного хвилювання, спокою та натхнення є малопродуктивними. Негативні емоційні стани охоплюють страх, печаль, тривогу, злість, сум, гнів, душевний біль, де найбільшою продуктивністю характеризуються конструкції на позначення страху та печалі, малопродуктивними є одиниці на позначення тривоги, злості, суму, гніву, душевного болю.

Ключові слова: дієслово, семантика, структура, синтаксична конструкція, емоційний стан, емотивна лексика, літературний дискурс.

Olha Zaluzhna,
PhD in Philology, Head of English Philology Department,
Vladyslava Sokolova,
assistant,
Vasyl' Stus Donetsk National University

STRUCTURAL AND SEMANTIC PECULIARITIES OF EMOTIONAL STATES VERBALISATION IN MODERN ENGLISH LITERATURE DISCOURSE (BASED ON THE NOVEL BY E. GILBERT 'EAT, PRAY, LOVE')

The article is devoted to the study of means expressing emotional states in modern English literature discourse, i.e., the novel by E. Gilbert 'Eat, Pray, Love'. The paper outlines structural and semantic peculiarities of lexical means expressing emotional states based on 163 verbal constructions obtained by continuous sampling from the novel under analysis. Emotional and emotive vocabulary are two adjacent but not identical notions; the term 'emotive' belongs to the sphere of linguistics comprising multilevel lingual means of expressing emotions, i.e., a linguistic research focuses on emotive vocabulary where the verb plays a significant role as a meaningful centre of the sentence.

Verbalisation of emotional states is performed synthetically (indication of the emotional state is incorporated into the verb semantics) and analytically (emotional state is expressed through an adjective or / and noun semantics which follow the link verb).

Emotional states include means of positive, negative, and neutral states. Emotive vocabulary denoting positive emotions comprises 8 emotional states among which are love, gaiety, happiness, satisfaction, excitement, admiration, tranquillity, inspiration, with the units containing semantic component 'love' dominating this group and constructions denoting excitement, admiration, tranquillity, and inspiration demonstrating low productivity. Negative emotions include 7 emotional states: fear, grief, anxiety, anger, sadness, rage, anguish, where constructions denoting fear and grief demonstrate the highest productivity, and units denoting anxiety, anger, sadness, rage, and anguish show low productivity.

Key words: verb, semantics, structure, syntactic construction, emotional state, emotive vocabulary, literature discourse.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Емоції є важливою невід'ємною частиною існування людства – вони виникли у процесі еволюції та стали однією з передумов виживання людини як біологічного виду [12]. Маючи вагомий біологічний значущість [16], емоції, безумовно, знайшли своє відображення і у соціальній комунікативній діяльності людини на етапі становлення мови як важливого елементу ефективного існування суспільства.

Не дивно, що механізми, способи та засоби вираження емоційних станів завжди викликали інтерес у дослідників різних галузей науки, які варіюються від суто фізіологічного [12] до філософського [14], психологічного [4; 16; 19] та філологічного [11; 13; 17; 18; 21 тощо] поглядів на це питання. В основу лінгвістичної інтерпретації емоційних станів, як правило, закладають психологічний підхід до їхнього потрактування (див., наприклад, роботи А. Вежицької [23; 24], С. Й. М. Лі [18], В. І. Шаховського [10; 11] тощо), що з-поміж іншого забезпечує синергію зусиль різних напрямів науки у спробах зрозуміти сутність емоцій людини.

Наразі, розроблено низку підходів до вивчення емоційних станів як об'єкта лінгвістичного дослідження: науковці розглядають емотивну лексику на засадах суто семантичного аналізу [8; 24] та в рамках теорії семантичного поля [17]; із точки зору семантичного синтаксису [1; 3]; із перспективи когнітивістики [20; 21; 23], семіотики [7], дискурсології та прагматики мови [13] тощо. Не зважаючи на значну кількість наукових розвідок за темою, широке коло питань, пов'язаних із вираженням емоцій у мові, досі потребує окремої уваги та уточнення, серед яких зокрема вербалізація емоцій у сучасному літературному дискурсі, адже загальноновизнаним є факт, що вираження емоційних станів у художній літературі варіюється не тільки в залежності від лінгвокультури, але і трансформується протягом історичного розвитку суспільства у цілому та художньо-літературного дискурсу зокрема.

Одним із ключових елементів вираження емоцій у мові та мовленні виступає дієслово, питання про центральну функцію якого як значеннєвого центра висловлювання у першій половині ХХ-го століття піднімає Л. Тен'єр [22]. Згідно з цією концепцією, «ядерне» дієслово потенційно містить у своїй семантиці типові речення і, функціонуючи у мовленні, формує «ситуацію», де центром висловлювання є предикат, у ролі якого виступає дієслівне ядро, яке формує периферію у вигляді рівнозалежних від нього актантів. Тобто, будь-яка конструкція, яка складається з дієслова та його актантів, є мінімальним повноцінним висловленням, у якому реалізуються комунікативні наміри мовця [6, с. 50–51].

У подальшому, такий підхід до вивчення мови продемонстрував високу продуктивність, про що свідчать численні дослідження дієслівної семантики у цілому [6; 9] та вербальних засобів вираження емоційних станів зокрема (наприклад, див. роботи В. Ю. Апресян [1], Н. Д. Арутюнової [2], О. Д. Барановської [3] тощо).

Отже, **актуальність** наукової розвідки зумовлена не тільки незгасаючим інтересом до дієслова як до значеннєвого центра висловлювання, але і необхідністю дослідження засобів вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі.

Мета роботи полягає в інвентаризації засобів вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі з подальшим аналізом їхньої структури та семантики.

Об'єктом дослідження виступають дієслівні конструкції із семантичною ознакою емоційного стану в англійськомовному літературному дискурсі. Наприклад:

(1) *No matter how much I love him, I have to say goodbye to this person* [15, с. 93] 'Незважаючи на те, як сильно я його кохаю, я вимушена попрощатись із цією людиною'.

Предметом наукової розвідки є структурні та семантичні особливості вербальних засобів вираження емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі.

Матеріалом дослідження слугують 163 дієслівні конструкції, отримані методом суцільної вибірки з англійськомовного художнього твору Е. Гілберт «Їсти, молитися, кохати».

Теоретичні засади дослідження. На думку А. П. Загнітка, синтаксичні зв'язки можуть виражатися різними способами: морфологічно, за допомогою аранжування слів, інтонаційно, за допомогою службових слів (сполучників, сполучних слів, прийменників, часток, відносних займенників), способом синтаксичного основоскладання [5, с. 16]. У формуванні конструкції, яка виражає емоційний стан, центральну роль відіграє дієслово, яке може виконувати дві різні функції: виступати в ролі смислового дієслова (виражати емоційний стан синтетично) або дієслова-зв'язки (виступати частиною аналітичної конструкції) у поєднанні з прикметниками або іменниками, які характеризуються семантикою емоційного стану (позитивного, негативного або нейтрального).

Одним із головних питань емотивної лінгвістики є розмежування понять «емоційність» та «емотивність». Емоційність, здебільшого, розглядається як психологічне поняття, тобто як здатність людини відчувати емоції та виражати їх різними способами; емотивність є мовною категорією, репрезентуючи тільки мовні засоби вираження емоційних станів. Однак аналіз наукових розвідок за темою дає змогу виділити вузьке і широке розуміння категорії емотивності: у першому випадку до засобів лінгвістичного вираження емотивності зараховують лише мовні одиниці, які безпосередньо виражають емоції, у другому – усі можливі мовні засоби вираження емоційного стану (як, наприклад, засоби вираження, так і засоби називання емоцій).

Більшість науковців, які вивчають емоційний стан (див., наприклад, роботи А. Вежбицької [23; 24], К. Е. Ізарда [16], В. І. Шаховського [10; 11]), розподіляють емоції на позитивні та негативні. На думку В. І. Шаховського, емоції можна вважати невід'ємною складовою психології людини, тому що вони проявляються в усіх сферах її діяльності та відображають природу явищ та ситуацій, станів організму, виконуючи функцію механізмів внутрішньої регуляції діяльності людини та поведінки [10].

В. І. Шаховський розрізняє три типи лексичних одиниць, які відображають емоції людини: 1) лексичні одиниці, які називають або визначають емоції (наприклад, *love* 'любов', *fear* 'страх'); 2) лексичні одиниці, які описують певні емоції (наприклад, *he is scared* 'він наляканий', *she is happy* 'він щасливий'); 3) лексичні одиниці, в яких емоція безпосередньо не називається, але закладена в глибокій семантиці слова і передається через непряме визначення емоційного стану суб'єкту (наприклад, *darling* 'дорогий / -га', *smashing* 'пречудовий') [11]. Дослідник стверджує, що саме третя група репрезентує емотивні лексичні одиниці, які формують лексичний фонд емотивних засобів мови. Такі одиниці, можна вважати асоціативно-емотивними, тому що вони не виражають емоції безпосередньо, натомість будуючи у свідомості суб'єкта асоціації з певними емоціями [10].

Натомість, С. М. Погожа вважає, що семантична категоризація емоцій має бути реалізована, насамперед, через аналіз семантичних одиниць, які називають певні емоції, тому що саме в них емотивне значення є стабільним та експліцитним [8, с. 55]. К. Е. Ізард виокремлює десять базових позитивних та негативних емоцій: радість, інтерес, подив, страждання, гнів, відраза, зневага, страх, сором, збентеження [16]. Наприклад:

(2) *This thought caused me to sob even harder* [15, с. 16] 'Ця думка змусила мене ридати ще більше';

(3) *This poisonous process is bringing suffering to us and to everyone who cares about us* [15, с. 44] 'Цей отруйний процес приносить страждання нам та усім, кому ми не байдужі'.

У свою чергу В. Ю. Апресян, розглядаючи кожний тип позитивних та негативних емоцій, розбудовує класифікацію емоційних станів, виділяючи підтипи, наприклад, СТРАХ дослідниця поділяє на нейтральний, безпосередній, містичний, раціональний, безконтрольний тощо [1, с. 27].

Викладення основного матеріалу. Аналіз емпіричного корпусу дослідження демонструє, що вербалізація емоційних станів відбувається двома шляхами: за допомогою синтетичної (71 одиниця, 43,6%) або аналітичної (92 конструкції, 56,4%) вербальних конструкцій.

У випадку синтетичних вербальних конструкцій лексичне значення питомого дієслова характеризується інтегрованими семантиками, які вказують на певні емоційні стани, як наприклад, у реченні (4), де використано дієслово *to worry*, яке містить вказівку на негативну емоцію без її подальшої конкретизації. Наприклад:

(4) *If I promise you that you will never have any reason to ever worry about anything, will you believe me?* [15, с. 34] ‘Я обіцяю тобі, що ти ніколи не будеш мати жодної причини турбуватися про щось, ти віриш мені?’.

Крім узагальненої вказівки на позитивний або негативний емоційний стан, семантика дієслова може конкретизувати емоційний стан суб’єкта. Наприклад:

(5) *The woman admitted that she adored her young nephew more than anything on earth* [15, с. 187] ‘Жінка визнала, що вона обожнювала свого молодого племінника більш за все на світі’.

До синтетичних засобів утворення дієслівних конструкцій також зараховуємо одиниці, утворені шляхом фразового зрощення, які формально складаються із двох або трьох елементів, у сучасній англійській мові мають статус фразеологічного зрощення та характеризуються фразеосемантичною єдністю. Наприклад:

(6) *I was giving my husband the summer off from talking about it so we could both cool down* [15, с. 20] ‘Я дала своєму чоловікові літо на те, щоб не говорити про це і щоб ми могли обидва заспокоїтись’.

Аналітичні конструкції, порівняно із синтетичними, демонструють дещо більшу продуктивність (див. кількісні дані вище). Вони містять у своєму складі два (див. приклади (7) та (8)) або більше (див. приклад (9)) повнозначних компонентів, де дієслово виконує функцію дієслова-зв’язки, яке передує предикативу, представленому переважно іменником або прикметником, які виражає емоційний стан суб’єкта. Наприклад:

(7) англ. *I was too scared*. [15, с. 17] ‘Я була дуже налякана’;

(8) англ. *You get too emotional, too nervous* [15, с. 14] ‘Ти стаєш занадто емоційним, занадто знервованим’;

(9) *I am also trying to get a smile out of the salesclerk, but she’s too intent on remaining professional* [15, с. 123] ‘Я намагалась змусити посміхатись продавця, але вона прагнула залишатись професійною’.

У прикладі (7) дієслово *to be* використовується у поєднанні з прикметником *scared* ‘наляканий’; у реченні (8) дієслово *to get* комбінується з прикметниками *emotional* ‘емоційний’ та *nervous* ‘знервований’. На окрему увагу заслуговує приклад (9), де каузативна аналітична конструкція *to get something out of somebody* ‘змусити когось робити щось’, складається із трьох повнозначних елементів, інтегрує іменник *smile*, який вказує на позитивний емоційний стан суб’єкта.

Варто зазначити, що найбільш продуктивною одиницею для утворення аналітичних конструкцій вербалізації емоційного стану є дієслово *to feel* ‘відчувати’, яке може виконувати функцію дієслова-зв’язки (див. приклад (10)) у складі іменного складеного присудка або бути повнозначним дієсловом, виконуючи у реченні синтаксичну функцію простого дієслівного присудка (див. приклад (12)). Наприклад:

(10) *When you travel this way, what typically ‘happens’ is that you end up spending a lot of time standing in the middle of the train station feeling confused...* [15, с. 44] ‘Коли мандруєш таким шляхом, насправді трапляється те, що врешті решт витрачаєш багато часу, стоячи посеред залізничного вокзалу почуваєшся збентежено...’;

(11) *Quickly, in less than a week, I could feel an extra inch of daylight opening in my mind* [15, с. 57] ‘Швидко, менш ніж за тиждень, я почала відчувати трохи світла, що почало розкриватись в моїй свідомості’;

(12) *I felt a tremor of panic, mildly heartbroken to have lost this divine experience* [15, с. 22] ‘Я відчула тремор паніки, майже вбита горем від того, що втратила цей дивовижний досвід’.

Слід звернути увагу, що аналітичні каузативні конструкції із дієсловами *to let*, *to make*, *to cause* є продуктивним засобом вираження емоційного стану, про що свідчить аналіз корпусу дослідження. Наприклад:

(13) *This thought caused me to sob even harder* [15, с. 16] ‘Ця думка змусила мене ще більше ридати’.

Емпіричний матеріал дослідження дає змогу стверджувати, що в ньому представлені усі три типи емоційних станів: позитивний (див. приклад (14)), негативний (див. приклад (15)) та нейтральний (див. приклад (16)).

(14) *I told him I really loved the place...* [15, с. 114] ‘Я сказала йому, що дійсно закохана в це місце...’;

(15) *I equal parts loved him and could not stand him* [15, с. 12] ‘Я в однаковій мірі його любила і не могла його терпіти’;

(16) *Instead, he just sits through my tears in silence, until I ve calmed down* [15, с. 114] ‘Замість цього він витримав спокійно мої сльози, допоки я не заспокоїлась’.

Слід звернути окрему увагу на приклад (16), який містить вказівку на нейтральний емоційний стан, який виражений дієсловом *to calm down* ‘заспокоюватись’ і використовується для позначення нейтралізації емоційного стану після позитивних або негативних емоцій (у цьому випадку суб’єкт переходить в нейтральний емоційний стан саме після негативних емоцій).

Кількісні підрахунки демонструють, що позитивний стан є більш продуктивним (96 конструкцій, що складає 58,9%), корпус конструкцій на позначення негативного емоційного стану є менш продуктивним (64 од., 39,3%), найменшою продуктивністю характеризуються конструкції на позначення нейтрального емоційного стану (3 од., 1,8%).

Проведене дослідження дозволило виокремити наступні позитивні емоційні стани: кохання (38 од.) (див. приклад (17)), веселість (19 од.) (див. приклад (18)), щастя (9 од.), задоволення (11 од.), захват (9 од.), душевне хвилювання (5 од.), спокій (3 од.), натхнення (2 од.) (див. приклад (19)). Наприклад:

(17) *I know this is morbid, but I just wanted to tell you that I love you* [15, с. 98] ‘Я знаю, що це ненормально, але я просто хотіла сказати, що я кохаю тебе’;

(18) *Armenia laughed but then she seemed to consider the question seriously...* [15, с. 98] ‘Арменія засміялась, але потім почала серйозно розмірковувати над цим питанням’;

(19) *I am inspired by the regal self-assurance of this town...* [15, с. 80] ‘Мене надихає велична самовпевненість цього міста’.

Негативні емоційні стани представлені наступними групами: страх (27 од.) (див. приклад (20)), печаль (17 од.) (див. приклад (21)), тривога (7 од.), злість (4 од.), сум (4 од.), гнів (3 од.), душевний біль (2 од.). Наприклад:

(20) *She couldn't be less frightened of this toothless old man who is chanting at her* [15, с. 253] 'Її не могла бути менш наляканою цим беззубий старим, який співав для неї';

(21) *It made me want to cry, for some reason, but I was feeling a little extra emotive today anyway* [15, с. 349] 'Це змусило мене хотіти плакати з якоїсь причини, але я все одно почувала себе сьогодні трохи більш емоційною'.

Невизначеним залишається питання стосовно дієслова *to miss* 'сумувати': з одного боку, цей емоційний стан може бути викликаний негативними емоціями, з іншого – може бути пов'язаний із позитивними спогадами. Наприклад:

(22) *Still, I missed the old man, so I stopped by to hang out with him this morning* [15, с. 347] 'Все одно я сумувала за цим старим, тому я зупинилась біля його будинку, щоб провести з ним час цього ранку'.

Висновки. Емоційність та емотивність є поняттями суміжними, але не тотожними. Емотивність – лінгвістична категорія, яка охоплює багаторівневі мовні засоби вираження емоцій. У фокусі лінгвістичного дослідження опиняється емотивна лексика, де чільне місце посідає вивчення дієслова як значеннєвого центра висловлювання.

Вербалізація емоційного стану суб'єкта може відбуватися за допомогою синтетичної (71 одиниця, 43,6%) або аналітичної (92 конструкції, 56,4%) дієслівної конструкції: у першому випадку вказівка на відповідний емоційний стан інкорпорована до семантики самого дієслова, у другому – емоційні стани виражаються за допомогою семантики прикметника або / та іменника, якому передують дієслово-зв'язка.

Інвентаризовані в емпіричному корпусі дослідження емоційні стани вміщують засоби вербалізації позитивних (96 од., 58,9%), негативних (64 од., 39,3%) та нейтральних (3 од., 1,8%) станів.

Аналіз емотивної лексики на позначення позитивних емоцій налічує 8 емоційних станів: кохання, веселість, щастя, задоволення, захват, душевне хвилювання, спокій, натхнення, де значно переважають одиниці з семантичним компонентом «кохання» (38 од.), а конструкції на позначення душевного хвилювання, спокою та натхнення є малопродуктивними (кожна виокремлена група становить менше 5% від загального корпусу дослідження).

Перелік зафіксованих негативних емоційних станів охоплює 7 емоційних станів: страх, печаль, тривогу, злість, сум, гнів, душевний біль. Найбільшою продуктивністю характеризуються конструкції на позначення страху (27 од.) та печалі (17 од.); малопродуктивними є одиниці на позначення тривоги, злості, суму, гніву, душевного болю, де питома вага кожної групи становить менше 5% корпусу дослідження.

Перспектива подальшого дослідження полягає у розширенні корпусу дослідження за рахунок художніх творів різних жанрів та напрямів для подальшої систематизації засобів вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі. Крім того, розширення емпіричної бази дослідження можливе за рахунок літературних творів різних епох, що дозволить простежити динаміку типології емоційних станів та їхньої вербалізації у літературному дискурсі на різних етапах розвитку культури та суспільства.

Література:

1. Апресян В. Ю. Механизмы образования и взаимодействия сложных значений в языке : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19. Москва, 2015. 40 с.
2. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы [6-е изд.]. М. : УРСС, 2009. 384 с.
3. Барановська О. Д. Предикатно-аргументна структура емотивних дієслів англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 10(78). С. 13–16. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10\(78\)-13-16](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10(78)-13-16).
4. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. [3-тє вид.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 1007 с.
5. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Донецьк : ДонУ, 2007. 294 с.
6. Залужна О. О. Лексико-стилістичні та структурно-синтаксичні особливості привативних дієслів в англійській та українській мовах : монографія (Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження). Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. 316 с. <http://dx.doi.org/10.31558/mono/2019.978-966-949-161-9>.
7. Лук'янова Т. Г. Вербалізація емоційних станів в мультимодальному тексті: інтерсеміотичний переклад. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Іноземна філологія*. 2018. Вип. 88. С. 105–111.
8. Погожая С. Н. Способы выражения эмоциональности в языке (на примере эмоционального состояния «Восхищение»). *Вопросы журналистики, педагогики, языкознания*. 2010. Т. 12. С. 124–130.
9. Типология каузативных конструкций (морфологический каузатив) / под ред. А. А. Холодовича. Л. : Наука ЛО, 1969. 312 с.
10. Шаховский В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. М. : URSS, 2019. 206 с.
11. Шаховский В. И. Лингвистическая теория эмоций. М. : Гнозис, 2008. 416 с.
12. Akil H. The Biology of Emotions. *Brain & Behaviour. Research Foundation*. 2016. Retrieved 18.07.2021 from <https://www.bbrfoundation.org/content/biology-emotions>.
13. Alba-Juez L., Larina T. Language and Emotion: Discoursepragmatic Perspectives. *Russian Journal of Linguistics*. Vol. 22. 2018. P. 9–37. <https://doi.org/10.22363/2312-9182-2018-22-1-9-37>.
14. Calhoun Ch., Solomon H. C. What is an Emotion?: Classic Readings in Philosophical Psychology / 2nd ed. N.Y., Oxford, 2003. 320 p.
15. Gilbert E. Eat, pray, love. Riverhead Books, 2007. 400 p.
16. Izard C. E. The Psychology of Emotions. Plenum Press, 1991. 452 p. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-0615-1>.
17. Johnson-Laird P. & Oatley K. The Language of Emotions: An Analysis of a Semantic Field. *Cognition and Emotion*. 1989. Vol 3(2). P. 81–123. <https://doi.org/10.1080/02699938908408075>.
18. Lee S. Y. M. Towards a Linguistic Theory of Emotion and Expression of Emotion. *Emotion and Cause. Studies in East Asian Linguistics*. Springer, Singapore, 2019. P. 1–16. https://doi.org/10.1007/978-981-10-6194-3_1.
19. Lindquist K. A., MacCormack J. K., Shablack H. The Role of Language in Emotion: Predictions From Psychological Constructionism. *Front. Psychol*. 2015. Vol. 6. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00444>.
20. Ortony A., Clore G.L., Collins A. The Cognitive Structure of Emotions. *Contemporary Sociology*. Cambridge : Cambridge University Press, 1988. Vol. 18(6). 207 p. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511571299>.
21. Schwarz-Friesel M. Language and Emotions. *The Cognitive Perspective. Emotions in Language: Theory – Research – Application*. 2015. P. 157–174. <https://doi.org/10.1075/ceb.10.08sch>.
22. Tesnière L. Elements of Structural Syntax. John Benjamins B.V., 2015. <https://doi.org/10.1075/z.185>.
23. Wierzbicka A. Emotions of Jesus. *Russian Journal of Linguistics*. 2018. Vol. 22(1). P. 38–53. <https://doi.org/10.22363/2312-9182-2018-22-1-38-53>.
24. Wierzbicka A. The Semantics of Emotions: Fear and Its Relatives in English. *Australian Journal of Linguistics*. 1988. Vol. 10(2). P. 359–375. <https://doi.org/10.1080/07268609008599447>.